

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Шпіляревич В.В.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**для підготовки до семінарських (практичних) занять
з навчальної дисципліни «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (англ. мовою)»
для здобувачів денної форми навчання
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право»,
ОПП «Міжнародне та європейське право»
(6 семестр)**

Івано-Франківськ, 2023

Схвалено на засіданні кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права Навчально-наукового юридичного інституту (*Протокол № 5 від 31 січня 2023 року*).

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради Навчально-наукового юридичного інституту (*Протокол № 3 від 15 лютого 2023 року*).

Шпілярович В. В. Методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни «Кримінальне право (англ. мовою)» для здобувачів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 081 «Право», спеціальності 081 «Право», ОПІ «Міжнародне та європейське право» (6 семестр). Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2023. 53 с.

Методичні вказівки містять в собі основні питання, що виносяться на розгляд семінарських занять та практичні завдання, розв'язання яких є необхідним для набуття практичних умінь і навичок правильної кваліфікації кримінальних правопорушень. До кожної теми семінарського, практичного заняття подано питання для обговорення, практичні завдання для вирішення, питання для додаткового вивчення та список рекомендованої літератури.

Методичні вказівки призначені для викладачів та здобувачів вищої освіти Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника при вивченні навчальної дисципліни «Кримінальне право».

© Шпілярович В.В., 2023
© Навчально-науковий юридичний інститут
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника», 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
СЕМІНАРСЬКІ (ПРАКТИЧНІ) ЗАНЯТТЯ.....	7
Семінарське заняття № 1.....	7
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ	
Семінарсько-практичне заняття № 2.....	11
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ	
Семінарське заняття № 3.....	14
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ	
Семінарсько-практичне заняття № 4.....	16
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ	
Семінарське заняття № 5.....	19
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	
Семінарсько-практичне заняття № 6.....	24
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	
Семінарське заняття № 7.....	26
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ,	

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Семінарсько-практичне заняття № 8.....29

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ
ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ,
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Семінарське заняття № 9.....33

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ
ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН ТА КРИМІНАЛЬНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ

Семінарсько-практичне заняття № 10.....35

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ
ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН ТА КРИМІНАЛЬНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА
РОБОТА № 1

Семінарсько-практичне заняття № 11.....38

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ
ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ
ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

Семінарське заняття № 12.....41

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ
ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Семінарсько-практичне заняття № 13.....43

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ
ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Семінарське заняття № 14.....46

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Семінарсько-практичне заняття № 15.....	47
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ	
Семінарське заняття № 16.....	49
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)	
Семінарсько-практичне заняття № 17.....	49
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)	
Семінарське заняття № 18.....	51
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ	
Семінарське заняття № 19.....	53
ЕКСПРЕС-ОПИТУВАННЯ ПО ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАННЯХ СЕМІНАРСЬКИХ, СЕМІНАРСЬКО-ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ № № 1-18.	
МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2	

ВСТУП

Підготовка висококваліфікованих юристів передбачає ґрунтовне вивчення кримінального права, яке, як відомо, належить до фундаментальних публічних галузей права та включене до обов'язкового переліку навчальних дисциплін для юридичних ЗВО III-IV рівнів акредитації, які здійснюють підготовку здобувачів за спеціальністю 081 «Право».

Семінарські (практичні) заняття є складовою навчального процесу, при підготовці до яких здобувач вищої освіти повинен детальніше опрацювати норми кримінального законодавства, проаналізувати структурні елементи та ознаки складів кримінальних правопорушень, а також при аналізі практичних ситуацій правильно здійснити їх кваліфікацію. Окремі питання відповідних тем навчальної дисципліни «Кримінальне право (анг. мовою)» припадає на самостійне вивчення здобувачами вищої освіти, адже самостійна робота здобувачів є також невід'ємною частиною навчального процесу.

Метою проведення семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни «Кримінальне право (анг. мовою)» є: засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу, який стосується поняття, системи та значення Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК України) та її взаємозв'язку із Загальною частиною КК України; характеристики складів кримінальних правопорушень, їх кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак, а також набуття практичних умінь і навиків щодо правильного застосування закону про кримінальну відповідальність та кваліфікації конкретних кримінальних правопорушень, передбачених Особливою частиною КК України. До кожної теми семінарського (практичного) заняття подано питання для обговорення, практичні завдання, питання для додаткового вивчення, а також список літератури, яку рекомендується опрацювати при підготовці до конкретного семінарського/практичного заняття.

Належне вивчення Особливої частини кримінального права являється завершальним етапом у процесі освоєння навчальної дисципліни «Кримінальне право (анг. мовою)» в цілому та передбачає не тільки засвоєння догматів науки кримінального права, а й різноманітних теоретичних положень, що є дискусійними, новими та прогресивними.

СЕМІНАРСЬКІ (ПРАКТИЧНІ) ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття № 1

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

I. Питання для обговорення:

1. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства (ст. 279 КК України).

2. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння (ст. 286-1 КК України).

3. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Кримінально-правова характеристика складу кримінального правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від угону або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна (ст. 278 КК України), крадіжки (ст. 185 КК України), грабежу (ст. 186 КК України), розбою (ст. 187 КК України).

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Порівняйте положення чинного КК України з положеннями КК України 1960 року в частині регламентації відповідальності за посягання на суспільні відпосини у сфері забезпечення безпеки руху та експлуатації транспорту.

2. Проаналізуйте положення Конвенції ООН «Про дорожній рух» від 8 листопада 1968 року № 995_041.

3. Проаналізуйте положення Конвенції ООН «Про дорожні знаки та сигнали» від 8 листопада 1968 року № 995_902 (Віденської конвенції 1968 року).

4. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України № 14 від 23 грудня 2005 року «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті».

5. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

5.1. [Огляд судової практики Касаційного кримінального Суду у складі](#)

Верховного Суду у кримінальних провадженнях щодо порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (стаття 286 Кримінального кодексу України).

5.2. Відсутність складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК).

5.3. Протиправне заволодіння несправним моторолером з метою заволодіти його окремими частинами помилково перекваліфіковане з ч. 2 ст. 289 на ч. 2 ст. 185 КК).

5.4. Пішохід як суб'єкт злочину, передбаченого ст. 291 КК.

5.5. Несправний транспортний засіб як предмет складу злочину, передбаченого ст. 289 КК.

5.6. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

5.7. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

5.8. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

III. Практичні завдання:

1. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

- а) ст. 277 та ст. 279 КК України;
- б) ст. 277 та ст. 292 КК України;
- в) ст. 286 та ст. 286-1 КК України;
- г) ст. 286 та ст. 276 КК України;
- д) ст. 286 та ст. 287 КК України;
- е) ст. 289 та ст. 278 КК України;
- є) ст. 289 та ст. 185, 186, 187 КК України.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Європейська конвенція про покарання за дорожньо-транспортні злочини від 30 листопада 1964 року № 052.

2. Конвенція ООН «Про дорожні знаки та сигнали» від 8 листопада 1968 року № 995_902 (Віденська конвенція 1968 року).

3. Конвенція ООН «Про дорожній рух» від 8 листопада 1968 року № 995_041 – ратифікована ВР України 25 квітня 1974 року.

4. Резолюція ООН від 31 серпня 2020 року № 74/299 «Підвищення безпеки дорожнього руху в усьому світі».

5. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.

6. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.

7. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X.

9. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 5 квітня 2001 року № 2344-III.

10. Закон України «Про внутрішній водний транспорт» від 3 грудня 2020 року № 1054-IX.

11. Закон України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 року № 3353-XII.

12. Закон України «Про залізничний транспорт» від 4 липня 1996 року № 273/96-ВР.

13. Закон України «Про міський електричний транспорт» від 29 червня 2004 року № 1914-IV.

14. Закон України «Про транспорт» від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР.

15. Закон України «Про трубопровідний транспорт» від 15 травня 1996 року № 192/96-ВР.

16. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 «Про правила дорожнього руху».

17. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 року № 1360-р «Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року».

18. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 14 від 23 грудня 2005 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05#Text>.

19. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 6 листопада 2009 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text>.

20. [Огляд судової практики Касаційного кримінального Суду у складі Верховного Суду у кримінальних провадженнях щодо порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами \(стаття 286 Кримінального кодексу України\).](#)

21. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 20 травня 2019 року до 24 травня 2019 року (п. 2.2. [Відсутність складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК](#)).

22. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 10 червня 2019 року до 14 червня 2019 року (п. 3.7. [Пішохід як суб'єкт злочину, передбаченого ст. 291 КК](#)).

23. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 липня 2019 року до 5 липня 2019 року (п. 3.4. [Несправний транспортний засіб як предмет складу злочину, передбаченого ст. 289 КК](#)).

24. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 12 серпня 2019 року до 16 серпня 2019 року (п. 3.3. [Протиправне заволодіння несправним](#)

моторолером з метою заволодіти його окремими частинами помилково перекваліфіковане з ч. 2 ст. 289 на ч. 2 ст. 185 КК).

25. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 року до 30 грудня 2020 року (Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту).

26. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2021 року до 30 грудня 2021 року (Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту).

27. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2022 року (Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту).

28. Дудоров О. О., Дудорова К. Б. Незаконне заволодіння транспортним засобом: проблеми кваліфікації та вдосконалення кримінального закону. *Науковий юридичний електронний журнал*. 2020. № 2. С. 307–315.

29. Кримінальне право України. Особлива частина / За ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. К., «Юрінком Інтер», 2010. 720 с.

30. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту (кримінально-правове та кримінологічне дослідження) : монографія. Дніпропетровськ : Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. 380 с.

31. Осадчий В. І. Злочини проти безпеки та експлуатації транспорту : монографія. Київ : Вид-во Європейського ун-ту, 2011. 151 с.

32. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

33. Федчун Н. О. Правова й соціальна сутність транспортних злочинів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 4. Ч. 1. С. 142–145.

34. Шпіляревич В. В. Окремі аспекти дослідження безпосереднього об'єкта та предмета незаконного заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України). *Новітні кримінально-правові дослідження – 2021 : Альманах наукових праць*. Миколаїв, 2021. С. 145–151.

35. Щупаківський Р. В. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння чужим транспортним засобом : монографія. Київ : Атіка, 2007. 160 с.

36. Юхно О. О. Кримінальна відповідальність за пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів : монографія. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2009. 251 с.

Семінарсько-практичне заняття № 2

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

I. Питання для обговорення:

1. Порухення правил повітряних польотів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил поведінки на повітряному судні (ст. 112 КУпАП).

2. Порухення правил використання повітряного простору. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

3. Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від самовільного зупинення поїзда, передбаченого ч. 1 ст. 109 КУпАП («Порухення правил по охороні порядку і безпеки руху на залізничному транспорті»).

4. Порухення чинних на транспорті правил. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортним засобом (ст. 286 КК України).

II. Практичні завдання:

1. Павло повертався із Польщі через пункт пропуску Будомеж-Грушів. Оскільки була велика черга, то Павло тишком попивав пиво, щоб згаяти час. Вже на стороні України Павло розігнав машину до 80 км/год, але асфальтове покриття закінчилось раптовим обривом і автомобіль підкинуло та понесло ґрунтовою дорогою в напрямку п'ятиметрового кювету. З метою уникнення небезпеки Павло різко повернув кермо ліворуч і направив автомобіль через зустрічну смугу в напрямку бічної частини, де йшла бабця-пішохід. При цьому Павло постійно сигналив, сподіваючись що бабця відскочить. Однак остання не встигла зорієнтуватись і загинула на місці. У крові Павла було виявлено 0.6 проміле етанолу. Жодних дорожніх знаків про вибоїни на дорозі або про погане дорожнє покриття не було. Обурені трагедією і тривалим невиконанням робіт по ремонту дороги Грушів-Львів мешканці села перекрили трасу на 1 день, не пропускаючи жоден транспорт, внаслідок чого роботу пункту пропуску Будомеж-Грушів було паралізовано (в черзі стояло 1500 автомобілей). Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

2. Віктор та Гліб вирішили викрасти катер «Ямарін», який належав Руслану і був пришватрований на Трухановому острові. Зламавши систему захисту, вони вночі викрали катер і повели його Дніпром, щоб заховати. Не впоравшись з керуванням, вони стикнулися з катером «Десна», де був Дмитро та Олена. Катер «Десна» одержав значні пошкодження і почав тонути. Віктор та Гліб допомоги потерпілим не надали і втекли. Дмитро та Олена плавали в холодній воді 20

хвилин і були врятовані річковим патрулем. Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

Варіант 1: Річковий патруль врятував лише Дмитра, оскільки Олена не вміла плавати, то вона загинула.

Варіант 2: Річковий патруль не врятував нікого, тому що Олена та Дмитро потонули, оскільки не вміли плавати.

3. О 22.30 Петро їхав дорогою міста у напрямку автомобільної заправки на мопеді з об'ємом двигуна 49,9 см³ з несправним освітленням. Петро не впорався з керуванням, поміняв напрямок руху в сторону узбіччя, де в цей час у попутному напрямку йшли два пішоходи. В результаті наїзду один з пішоходів отримав тілесні ушкодження у вигляді закритої травми черепа, розриву селезінки, внутрішньочеревної кровотечі, гематоми хвоста підшлункової залози. Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

4. Ратушняк виїхав на маршрут без відповідних документів (посвідчення водія, дорожнього листа), порушуючи цим самим встановлені правила. Рухаючись по місту, він побачив хлопчика, який вибіг з куців у безпосередній близькості від його автобусу, і різко загальмував, проте уникнути наїзду йому не вдалося. Побоюючись відповідальності, Ратушняк не зупинився, а поїхав спочатку в гараж, щоб узяти документи. Через несвоєчасно надану медичну допомогу і велику втрату крові постраждалий Наливайко помер. Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

Варіант 1: Смерть Наливайка настала одразу після удару (наїзду).

5. Наритник знаходився разом із своїм знайомим Колкіним у себе в квартирі, де спільно вживали алкогольні напої. Після чого вони спустилися у двір будинку до гаража Наритника, біля якого останній передав Колкіну документи та ключі від автомобіля ВАЗ 2101, який належав йому на праві власності. При цьому Наритник не переконався у наявності в Колкіна посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії. Приблизно о 02.40 год., Колкін разом зі своєю дівчиною потрапив у дорожньо-транспортну подію, внаслідок якої вона отримала тілесні ушкодження середньої тяжкості. Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X.
5. Закон України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 року № 3353-XII.
6. Закон України «Про залізничний транспорт» від 4 липня 1996 року № 273/96-ВР.

7. Закон України «Про стандартизацію» від 5 червня 2014 року № 1315-VII.
8. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI.
9. Наказ Державної Авіаційної служби України від 16 квітня 2019 року № 475 «Про затвердження Авіаційних правил України «Обслуговування повітряного руху»».
10. Наказ Державної Авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 6 лютого 2017 року № 66/73 «Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України»».
11. Наказ Державної Авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 11 травня 2018 року № 430/210 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України»».
12. Наказ Міністерства транспорту України від 16 лютого 2004 року № 91 «Про затвердження Правил судноплавства на внутрішніх водних шляхах України».
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 «Про правила дорожнього руху».
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 листопада 1995 року № 903 «Про правила поведінки громадян на залізничному транспорті».
15. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 14 від 23 грудня 2005 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05#Text>.
16. [Аналіз порушень порядку використання повітряного простору України у 2013-2016 роках](#) (За матеріалами, зібраними національним Бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами).
17. Бабанін С. В. Кваліфікація порушення чинних на транспорті правил : методичні рекомендації. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2019. 48 с.
18. Кримінальне право України. Особлива частина / За ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. К., «Юрінком Інтер», 2010. 720 с.
19. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту (кримінально-правове та кримінологічне дослідження) : монографія. Дніпропетровськ : Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. 380 с.
20. Осадчий В. І. Злочини проти безпеки та експлуатації транспорту : монографія. Київ : Вид-во Європейського ун-ту, 2011. 151 с.
21. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

Семінарське заняття № 3

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

I. Питання для обговорення:

1. Групове порушення громадського порядку. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Масові заворушення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від групового порушення громадського порядку (ст. 293 КК України).

3. Хуліганство. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від дрібного хуліганства (ст. 173 КУпАП).

4. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від хуліганства (ст. 296 КК України).

5. Жорстоке поводження з тваринами. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від хуліганства (ст. 296 КК України).

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 року № 10 «Про судову практику у справах про хуліганство».

2. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

2.1. [Кваліфікація дій за ч. 4 ст. 296, ч. 1 ст. 263 КК; п. 2.7 Перекваліфікація дії з ч. 4 ст. 296 на ч. 1 ст. 296 \(щодо виходу судів нижчих ланок за межі обвинувачення\).](#)

2.2. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.](#)

2.3. [Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.](#)

2.4. [Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.](#)

2.5. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.](#)

2.6. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.](#)

2.7. [Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.](#)

III. Практичні завдання:

1. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

- а) ст. 293 та ст. 294 КК України;
- б) ст. 293 та ч. 2 ст. 296 КК України;
- в) ст. 297 та ст. 296 КК України;
- г) ст. 299 та ст. 296 КК України;
- д) ст. 299 та ст. ст. 185, 186, 187 КК України.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X.
5. Про захист суспільної моралі : закон України від 20 листопада 2003 року № 1296-IV.
6. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 червня 2000 року № 1835-III.
7. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 року № 3781-XII.
8. Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» від 21 лютого 2006 року № 3447-IV.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 року № 1402 «Про затвердження правил транспортування тварин».
10. Про судову практику в справах про хуліганство : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 22 грудня 2006 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06#Text>.
11. Про практику застосування судами при розгляду справ окремих норм матеріального права щодо кваліфікації хуліганства : Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 223-192/0/4-13 від 30 січня 2013 року. Режим доступу: URL: file:///C:/Users/User/AppData/Local/Temp/Chcks_2013_2_16.pdf.
12. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 20 травня 2019 року до 24 травня 2019 року (п. 2.6. [Кваліфікація дій за ч. 4 ст. 296, ч. 1 ст. 263 КК; п. 2.7 Перекваліфікація дії з ч. 4 ст. 296 на ч. 1 ст. 296 \(щодо виходу судів нижчих ланок за межі обвинувачення\)](#)).
13. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за листопад 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності](#)).
14. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 року по 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності](#)).

15. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за червень 2021 року ([Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності](#)).

16. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за вересень 2021 року ([Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності](#)).

17. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності](#)).

18. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2022 року ([Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності](#)).

19. Горпинюк О. П. Актуальні проблеми кваліфікації складів злочинів проти моральності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 3. С. 184–188.

20. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності в українському вимірі: монографія. Київ : Інтерсервіс, 2012. 907 с.

21. Налуцишин В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство (ст. 296 КК України) : монографія. Х.: Харків юридичний, 2009. 252 с.

22. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

23. Шаблистий В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором особам, наділеним владними повноваженнями під час виконання службових обов'язків в чи іншим громадянам, що припиняли хуліганські дії : монографія / В. В. Шаблистий, О. А. Галемін ; за заг. ред. д.ю.н., доц. В. В. Шаблистого. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 164 с.

24. Ющик О. І. Жорстоке поводження з тваринами: кримінально-правовий аспект. *Приватне та публічне право*. 2022. № 2. С. 46–51.

Семінарсько-практичне заняття № 4

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

І. Питання для обговорення:

1. Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Сутенерство або втягнення особи в зайняття проституцією. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості

його кваліфікації та відмінність від створення або утримання місць розпусти і звідництво (ст. 302 КК України).

3. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 року № 4 «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність».

III. Практичні завдання:

1. Проходячи біля вогнища, де громадяни варили гриби, п'яний Євстаєв пристав до Чапліної, вимагаючи, щоб вона пішла з ним прогулятися у ліс. У відповідь на відмову Чапліної, Євстаєв схопив її за плече, порвав на ній кофту, а потім, нецензурно лаючись, наніс каменем удар по обличчю підлітка Лепьошкіна, який був поруч, чим заподіяв йому легке тілесне ушкодження. Потім Євстаєв, ударивши ногою по каструлі з грибами, перекинув її у вогонь і пішов у ліс. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. 16-річний Казиков та 14-річний Богачевський, знаходячись на дитячій площадці, на якій гралися діти, зловили безпритульну кішку і стали її мучити: прив'язали її за хвіст на дереві, підпалювали шкіру та спостерігали за її муками. Через деякий час на дитячій площадці з'явився 30-річний Пастушин, який вигулював свого ротвейлера. Він зняв із собаки повідок та дав команду собаці: «Фас!». Пес загриз кішку. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. 15-річна Синиця півроку зустрічалася із раніше судимим за хуліганство Сисоєвим, старшим за неї на вісім років, не відмовлялася від пригощань спиртними напоями, вступала з ним у статеві стосунки. Коли Сисоєв попросив її викликати із квартири його знайомого, вона пішла до того і, виявивши незамкненими двері, увійшла до помешкання. Побачивши, що господарі сплять, Синиця взяла з полицки трюмо золоту каблучку, про що розказала згодом Сисоєву. За пропозицією останнього каблучку було продано, а гроші витрачено на спиртне. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Кривченко, будучи рідною бабусею малолітньому Миколі, у денний час доби, неодноразово спільно з онуком знаходилися біля церкви, розташованій у парку «Ювілейний». Там вони займалися випрошуванням у сторонніх осіб грошей, посилаючись на відсутність коштів, необхідних для оплати лікування свого родича. При відпрацюванні працівниками поліції парку цей факт був зафіксований. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. 28-річного Глухова, 17-річного Маслова та 13-річного Супруна було затримано у приміщенні квартири при спробі вчинити крадіжку. В ході досудового розслідування було встановлено, що зазначеними особами успішно вчинено ряд таких крадіжок. При цьому 17-річного Маслова схилив до участі в кримінальних правоопрушеннях 28-річний Глухов, а ось 13-річному Супруну запропонував приєднатися до протиправної діяльності сам Маслов, розповівши про легкість та переваги такого способу заробляння грошей. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

6. Колкін неодноразово у себе вдома виготовляв самогон для власного споживання. Дуже часто за його «роботою» спостерігав 14-річний син Олег. Перевіряючи якість виготовленого самогону, Колкін пояснював Олегу, що цей міцний напій бадьорить, надає сил, має зігріваючі властивості та робить чоловіка мужнішим. Під час вечері у цій сім'ї, незважаючи на присутність Олега, Колкін завжди вживав самогон, позитивно висловлюючись на кшталт «добре пішла», «тепер полегшало» тощо. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

7. З метою незаконного заволодіння чужим майном Гладков проник у приватний будинок. Однак на виході із нагробованим його зустріла власниця майна, до якої він застосував насильство, спричинивши їй втрату працездатності на 28%. Після цього Гладков вибіг на територію присадибної ділянки, де побачив, що дорогу йому перегородив розлучений великий пес. Маючи намір швидше залишити місце вчинення кримінального правопорушення, Гладков підібрав із землі металеву палицю, та почав завдавати собаці удари, внаслідок чого вона померла на місці. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

8. Буляєв, перебуваючи у стані сп'яніння, чіплявся до перехожих, гучно лаявся та непристойно поведився. На зауваження одного з перехожих Зеленова про неприпустимість такої поведінки та прохання її припинити, Буляєв спочатку штовхнув його, а потім почав завдавати ударів по тулубу й обличчю Зеленова, чим спричинив останньому середньої тяжкості тілесне ушкодження. Після цього Буляєв пішов далі у напрямку власного дому. Біля під'їзду його наздогнав Корягін, який бачив побиття Буляєвим Зеленова і зробив спробу затримати останнього. Між Буляєвим і Корягіним зав'язалась бійка, у процесі якої Буляєв підняв залізну трубу, що лежала неподалік від під'їзду та наніс нею удар по голові Корягіна. Від отриманого забиття головного мозку Корягін помер на місці. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х.

5. Про захист суспільної моралі : закон України від 20 листопада 2003 року № 1296-IV.

6. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 27 лютого 2004 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>.

7. Горпинюк О. П. Актуальні проблеми кваліфікації складів злочинів проти моральності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 3. С. 184–188.

8. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності в українському вимірі: монографія. Київ : Інтерсервіс, 2012. 907 с.

9. Кузнецов В. В., Семчук Н. О., Чабанюк В. Д. Кримінально-правова охорона моральності неповнолітніх: порівняльно-правове дослідження : монографія. К.: ФОП Кандиба Т. П., 2017. 276 с.

10. Ландіна А. В. Кримінально-правові проблеми відповідальності за деякі злочини проти статевої моральності (ст. 302 Кримінального кодексу України). *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2007. № 2. С. 111–118.

11. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

Семінарське заняття № 5

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

І. Питання для обговорення:

1. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК України).

3. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від незаконного посіву або незаконного вирощування снотворного маку чи конопель (ст. 106-2 КУпАП).

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення Конвенції ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20 грудня 1988 року № 995_096.

2. Проаналізуйте положення Постанови Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 року № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».

3. Проаналізуйте положення Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 1 серпня 2000 року № 188 «Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу».

4. Проаналізуйте положення Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 31 серпня 2007 року № 511 «Про затвердження великих та особливо великих розмірів отруйних та сильнодіючих лікарських засобів, які знаходяться у незаконному обігу».

5. Проаналізуйте положення Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 квітня 2013 року № 321 «Про визначення понять «великі» та «особливо великі» розміри фальсифікованих лікарських засобів».

6. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 4 «Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

7. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

7.1. У провадженнях щодо злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення : [Рішення внесені до ЄДРСР за період з 2018 до травня 2020 року.](#)

7.2. [Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.](#)

7.3. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.](#)

7.4. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.](#)

7.5. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.](#)

7.6. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

III. Практичні завдання:

1. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

- а) ст. 305 та ст. 201 КК України;
- б) ст. 307 та ст. 309 КК України;
- в) ст. 308 та ст. ст. 185, 186, 187, 189, 190, 191 КК України.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20 грудня 1988 року № 995_096.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
3. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X.
6. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : закон України від 10 лютого 1995 року № 60/95-ВР.
7. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними : закон України від 10 лютого 1995 року № 62/95-ВР.
8. Про лікарські засоби : закон України від 4 квітня 1996 року № 123/96-ВР.
9. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 року № 770.
10. Про затвердження Порядку видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту територією України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 1997 року № 146.
11. Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 року № 589.
12. Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 1 серпня 2000 року № 188.
13. Про затвердження великих та особливо великих розмірів отруйних та сильнодіючих лікарських засобів, які знаходяться у незаконному обігу : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 31 серпня 2007 року № 511.

14. Про визначення понять «великі» та «особливо великі» розміри фальсифікованих лікарських засобів : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22 квітня 2013 року № 321.

15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

16. Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 4.

17. Про практику розгляду судами справ про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : Узагальнення Верховного суду України № 0011700-08 від 1 січня 2008 року.

18. Огляд судової практики Касаційного кримінального Суду у складі Верховного Суду у провадженнях щодо злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення : [Рішення внесені до ЄДРСР за період з 2018 до травня 2020 року](#).

19. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика): Рішення внесені до ЄДРСР за квітень 2020 року ([Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення](#)).

20. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за жовтень 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення](#)).

21. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 до 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення](#)).

22. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за березень 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення](#)).

23. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна судова практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2021 до 31 грудня 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення](#)).

24. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

25. Бублейник В. А. Кримінально-правова характеристика незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також незаконного збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів : навч.-практ. посіб. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2007. 152 с.

26. Горох О. П. Відповідальність за «наркотичні» злочини: порівняльно-правовий аналіз законодавства деяких європейських та азійських держав. *Актуальні проблеми держави і права*. 2010. № 4. С. 379–385.

27. Дзюбинський А. В., Передрій О. І. Контрабанда наркотичних засобів через митний кордон України. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Технічні науки*. 2018. Вип. 21. С. 111–114.

28. Женунтій В. І., Бабенко А. М. Незаконне культивування наркотиковмісних рослин: кримінально-правовий та кримінологічні аспекти, запобігання : монографія. Донецьк : Вебер (Донецька філія), 2009. 222 с.

29. Кримінальна відповідальність за контрабанду: національний та міжнародний досвід : монографія / Музика А.А., Савченко А.В., Процюк О. В. та ін. Київ : ПАЛИВОДА А.В., 2011. 276 с.

30. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, вчинених із залученням неповнолітніх та щодо неповнолітніх : монографія / Савченко А. В., Вартилицька І. А., Семенюк О. О., Луцак О. О. Київ : НАВС, 2016. 267 с.

31. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: посібник для підрозділів Національної поліції у схемах / С. Я. Бурда; П. С. Гарасим, Е. М. Кісілюк, Т. І. Созанський. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 48 с.

32. Музика А. А., Горох О. П. Покарання за незаконний обіг наркотичних засобів : монографія. Хмельницький : Вид-во Хмельницького університету управління та права, 2010. 256 с.

33. Савченко А. В., Стрільців О. М. Кримінально-правова протидія незаконному обігу наркотиків: міжнародні та національні стандарти : посібник ; за ред. ректора Нац. акад. внутр. справ, д.ю.н., професора, член-кор. НАПрН України генерал-лейтенанта міліції В. В. Коваленка. К. : НАВС, 2014. 146 с.

34. Сорока С. О. Контрабанда наркотичних засобів: проблеми протидії : монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 228 с.

35. Фесенко Є. В. Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони : монографія. Київ: Атіка, 2004. 280 с.

36. Фріс П. Л., Шпіляревич В. В. Деякі аспекти дослідження кримінальної відповідальності за порушення порядку переміщення товарів через митний кордон України. *Eurasian scientific discussions* [The XII the International scientific

and practical conference December 18-20, 2022]. Barcelona (Spain), 2022. S. 534–542.

Семінарсько-практичне заняття № 6

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

I. Питання для обговорення:

1. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 315 КК України).

2. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

3. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від заготівлі, перероблення або збуту радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції (ст. 42-2 КУпАП).

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 4 «Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

III. Практичні завдання:

1. Димов на базарі купив у незнайомого йому раніше Вайнера 30 пігулок діазепаму (по 0,1 г) для власного споживання. Споживаючи куплене, Димов з'ясував, що половина придбаного була пігулками аспірину. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Тарас дозволив якийсь час пожити у своїй квартирі однокурснику Валерію, якого дружина вигнала з дому за систематичне куріння марихуани. Через декілька днів Валерій повідомив Тарасу, що у нього ще залишилося 400 грам висушеної коноплі і, за наявності відповідних пристосувань, з неї можна виготовити гашиш з метою їх спільного споживання. Тарасу сподобалася ідея Валерія, тому він придбав та передав останньому дві сталеві миски, декілька погонних метрів цупкої тканини та електричний чайник (загальна вартість – 800 грн.), а сам поїхав на два дні у відрядження до обласного центру. Проте, коли Тарас повернувся до своєї квартири, то виявив що зникли золоті прикраси та

кошти на загальну суму 50 000 грн. Через декілька днів при спробі здати в ломбард викрадені у Тараса коштовності поліцією був затриманий Валерій, який на допиті засвідчив, що виготовляти гашиш він не збирався, а лише шукав привід для того, щоб залишитися у квартирі Тараса під час відрядження та спокійно там «понишпорити». Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Мельниченко, виїжджаючи за кордон, обладнав у каблук свого черевика спеціальний тайник, куди сховав 12 л фосфіну. В ході його особистого огляду в аеропорту «Бориспіль» заховану речовину було знайдено. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Заремба запросив на святкування свого дня народження до ресторану «Ампір» компанію друзів. Під час святкування він запропонував Марії та Марті «зірвати ракету», після чого вони попрямували до туалету, де Заремба підпалив наповнену марихуаною цигарку і усі троє (передаючи цигарку по колу) викурили її. Проте, через декілька годин після цього Зарембі виявилось «замало» і він попросив свого знайомого Павла привезти йому ще одну таку ж цигарку; вони зустрілися у під'їзді Заремби, де разом її викурили. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Бутенко страждав на наркоманію, був на обліку. Знаходячись у стані морфійної абстиненції, він зайшов до приміщення станції «Швидкої допомоги» і, скориставшись тим, що у порушення службової інструкції речовини групи «А» зберігалися не у сейфі, а у шафі разом з препаратами групи «Б» і іншими медикаментами, відімкнув її та взяв звідти 10 ампул омнапону ємкістю по 2 мл кожна. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованих джерел до теми:

1. Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20 грудня 1988 року № 995_096.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
3. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X.
6. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : закон України від 10 лютого 1995 року № 60/95-ВР.
7. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними : закон України від 10 лютого 1995 року № 62/95-ВР.
8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
9. Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних

засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 4.

10. Про практику розгляду судами справ про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : Узагальнення Верховного суду України № 0011700-08 від 1 січня 2008 року.

11. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

12. Доценко О. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони здоров'я населення. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. С. 128–132.

13. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, вчинених із залученням неповнолітніх та щодо неповнолітніх : монографія / Савченко А. В., Вартилицька І. А., Семенюк О. О., Луцак О. О. Київ : НАВС, 2016. 267 с.

14. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: посібник для підрозділів Національної поліції у схемах / С. Я. Бурда; П. С. Гарасим, Е. М. Кісілюк, Т. І. Созанський. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 48 с.

15. Музика А. А., Горох О. П. Покарання за незаконний обіг наркотичних засобів : монографія. Хмельницький : Вид-во Хмельницького університету управління та права, 2010. 256 с.

16. Савченко А. В., Стрільців О. М. Кримінально-правова протидія незаконному обігу наркотиків: міжнародні та національні стандарти : посібник ; за ред. ректора Нац. акад. внутр. справ, д.ю.н., професора, член-кор. НАПрН України генерал-лейтенанта міліції В. В. Коваленка. К. : НАВС, 2014. 146 с.

17. Фесенко Є. В. Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони : монографія. Київ: Атіка, 2004. 280 с.

Семінарське заняття № 7

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

І. Питання для обговорення:

1. Розголошення державної таємниці. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від державної зради (ст. 111 КК України) та шпигунства (ст. 114 КК України).

2. Втрата документів, що містять державну таємницю. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України).

3. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідальної

діяльності, у сфері оборони країни. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від незаконного перетинання державного кордону України (ст. 332-2 КК України).

5. Порушення правил міжнародних польотів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил міжнародних польотів (ст. 113 КУпАП).

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення Конвенції про міжнародну цивільну авіацію від 7 грудня 1944 року № 995_038.

2. Проаналізуйте положення закону України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 року № 3855-ХІІ.

3. Проаналізуйте положення закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI.

4. Проаналізуйте положення закону України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 року № 1777-ХІІ.

5. Проаналізуйте положення Повітряного кодексу України від 19 травня 2011 року № 3393-VI.

6. Проаналізуйте положення спільного Наказу Державної авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 6 лютого 2017 року № 66/73 «Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України»».

III. Практичні завдання:

1. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

- а) ст. 328 та ст. ст. 111, 114 КК України;
- б) ст. 328 та ст. 329 КК України;
- в) ст. 328 та ст. 330 КК України;
- г) ст. 330 та ст. ст. 132, 231 КК України.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 7 грудня 1944 року № 995_038.

2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.

3. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року №2001-05.

4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X.

6. Про державну таємницю : закон України від 21 січня 1994 року № 3855-ХІІ.

7. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI.

8. Про державний кордон України : закон України від 4 листопада 1991 року № 1777-XII.

9. Повітряного кодексу України : закон України від 19 травня 2011 року № 3393-VI.

10. Про затвердження Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 довтня 2016 року № 736.

11. Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України» : Наказ Державної авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 6 лютого 2017 року № 66/73.

12. Біленчук П. Д. Правові засади інформаційної безпеки України : монографія / П. Д. Біленчук, Л. В. Борисова, І. М. Неклонський., В. О. Собина ; за ред. П. Д. Біленчука. Харків, 2018. 289 с.

13. Вислоцька Т. Ю. Кримінально-правова охорона таємниці в Україні : дис. ... канд. юрид. наук. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 275 с.

14. Володавська О. С. Кримінально-правова характеристика предмета злочину, передбаченого статтею 330 Кримінального кодексу України, за чинним кримінальним законодавством. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2015. № 2 (10). С. 65–74.

15. Калянов Д. П., Михайлуца М. І. Кримінально-правові аспекти юридичної відповідальності за розголошення державної таємниці як злочину у сфері охорони державної таємниці. *Науковий Вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 2. Том 2. С. 143–146.

16. Корченко О. Г. Оцінювання шкоди національній безпеці України у разі витоку державної таємниці : монографія / О. Г. Корченко, О. Є. Архипов, Ю. О. Дрейс. К.: наук.-вид. центр НА СБ України, 2014. 332 с.

17. Лихова С. Я. Кримінальна відповідальність за порушення безпеки людини за законодавством держав-учасниць Європейського Союзу : монографія. К.: Ред. журн. «Право України», 2012. 89 с.

18. Михайлуца М. Державна таємниця за кримінальним законодавством України та зарубіжних країн світу: порівняльно-правовий аналіз. *Jurnalul juridic național: teorie și practică* (Національний юридический журнал: теория и практика). 2016. № 4. С. 167–171.

19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

20. Олійник В. Понятійні проблеми інституту державної таємниці. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 4. С. 129–135.

21. Пастернак М. С. Розмежування складів злочину, передбачених ст. 328 «Розголошення державної таємниці» і ст. 329 «Втрата документів, що містять державну таємницю» КК України. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2018. № 2 (28). С. 20–27.

22. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

23. Семенюк О. Об'єкт злочинів у сфері охорони державної таємниці. *Юридична Україна*. 2016. № 7-8. С. 56–63.

24. Сергійчук В. В. Розголошення державної таємниці: кримінально-правова та кримінологічна характеристика : дис. ... канд. юрид. наук. Львів : Класичний приватний університет, 2020. 257 с.

25. Стрельцов Є. Л., Притула А. М. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України: склад злочину : конспект лекцій. Одеса : Фенікс, 2011. 28 с.

26. Шульга А. М., Цвіркун Н. Ю. Підстави кримінальної відповідальності за незаконне переправлення осіб через державний кордон України. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2017. № 1 (15). С. 167–177.

27. Шульга А., Цвіркун Н. Особливості складу злочинного незаконного переправлення осіб через державний кордон (ст. 332 КК України). *Форум права*. 2016. № 4. С. 331–337.

Семінарсько-практичне заняття № 8

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

I. Питання для обговорення:

1. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію (ст. 210-1 КУпАП).

3. Ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку (ст. 210 КУпАП).

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25 березня 1992 року № 2232-ХІІ.

2. Проаналізуйте положення закону України «Про альтернативну (невійськову) службу» від 12 грудня 1991 року № 1975-ХІІ.

3. Проаналізуйте положення закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» від 21 жовтня 1993 року № 3543-ХІІ.

4. Проаналізуйте положення Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 «Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів».

5. Проаналізуйте положення Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2002 року № 352 «Про затвердження Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом».

6. Проаналізуйте положення спільного наказу Міністерства оборони України та Міністерства освіти і науки України від 14 грудня 2015 року № 719/1289 «Про затвердження Інструкції про організацію військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу».

7. Проаналізуйте положення Наказу Міністерства оборони України від 11 листопада 2009 року № 560 «Про затвердження Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту».

8. Проаналізуйте положення Указу Президента України від 29 жовтня 2012 року «Про Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України».

9. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

9.1. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері забезпечення призову та мобілізації.](#)

III. Практичні завдання:

1. Іван, знаючи, що йому має прийти повістка з військового комісаріату про призов на строкову військову службу, сказав дружині, щоб вона відповідала посильному, що він у відрядженні і не брала повістку. Дружина так і зробила. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Посилаючись на свої релігійні переконання, Колодюк ухилився від чергового призову на строкову військову службу, за що був притягнутий до кримінальної відповідальності та засуджений. У суді апеляційної інстанції він просив скасувати вирок місцевого суду, оскільки його релігійні переконання не дозволяють йому брати до рук зброї. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Петренко при поїзді за кордон скористався запрошенням та закордонним паспортом, які були оформлені на ім'я його брата. Проте під час повернення в Україну його було затримано на контрольно-пропускному пункті. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Головний інженер військового заводу Дорошенко, не встигнувши на роботі опрацювати матеріали, пов'язані із виробництвом нових видів артилерійського озброєння, вирішив узяти їх додому, щоб доопрацювати. По дорозі додому він присів на лавочку в парку, щоб відпочити та почав читати матеріали по виробництву. Однак, на вулиці був сильний вітер, який через необережність Дорошенка задув листок у річку, де було глибоко та сильна течія. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Павленко, маючи намір трохи підзаробити, вирішив самостійно організувати і здійснити переміщення повітряним шляхом до Республіки Молдова тютюнової продукції, використовуючи для цього наявний у нього легкий, двомісний одномоторний літак кустарного виробництва. Володіючи любителськими навичками керування літаком, він здійснив виліт у напрямку Республіки Молдова, транспортуючи при цьому 3 ящики цигарок (по 50 блоків у кожному). У Республіці Молдова Павленко здійснив посадку та передав ці ящики Савеліву. Після цього повернувся в Україну на автомобілі зі своїм знайомим Казимирчуком, який з Республіки Молдова повертався додому в Одеську область. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року №2001-05.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X.
5. Про оборону України : закон України від 6 грудня 1991 року № 1932-XII.
6. Про Збройні Сили України : закон України від 6 грудня 1991 року № 1934-XII.
7. Про військовий обов'язок і військову службу : закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII.
8. Про альтернативну (невійськову) службу : закон України від 12 грудня 1991 року № 1975-XII.
9. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : закон України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII.
10. Про Службу безпеки України : закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII.
11. Про Службу зовнішньої розвідки України : закон України 1 грудня 2005 року № 3160-IV.

12. Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487.

13. Про затвердження Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 березня 2002 року № 352.

14. Про затвердження Інструкції про організацію військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу : Наказ Міністерства оборони України та Міністерства освіти і науки України від 14 грудня 2015 року № 719/1289.

15. Про затвердження Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, установах та організаціях Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту : Наказ Міністерства оборони України від 11 листопада 2009 року № 560.

16. Про Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України : Указ Президента України від 29 жовтня 2012 року.

17. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за грудень 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері забезпечення призову та мобілізації](#)).

18. Александрова А. Ю., Шаблистий В. В. Кримінальна відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією : монографія ; заг ред д-ра юрид. наук доц. В. В. Шаблистого. Дніпро : Видавець Біла К. О. 2019. 136 с.

19. Братковський В. М. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : монографія. Львів: Галицька видавнича спілка, 2020. 204 с.

20. Митрофанов І. І. Окремі аспекти реалізації кримінальної відповідальності за ухилення від призову на військову службу. *Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського*. 2015. Вип. 2 (91). С. 187–193.

21. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

22. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

Семінарське заняття № 9

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН ТА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ

I. Питання для обговорення:

1. Наруга над державними символами. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від хуліганства (ст. 296 КК України).

2. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від групового порушення громадського порядку (ст. 293 КК України) та хуліганства (ст. 296 КК України).

3. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості кваліфікації та його відмінність від злісної непокори законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця (ст. 185 КУпАП) та втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ст. 343 КК України).

4. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від шахрайства (ст. 190 КК України).

5. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення закону України «Про державний гімн України» від 6 березня 2003 року № 602-IV.

2. Проаналізуйте положення закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 року № 3781-XII.

3. Проаналізуйте положення закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 червня 2000 року № 1835-III.

4. Проаналізуйте положення закону України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 року № 4572-VI.

5. Проаналізуйте положення Постанови Верховної Ради України від 28 січня 1992 року № 2067-ХІІ «Про державний прапор України».

6. Проаналізуйте положення Постанови Верховної Ради України від 19 лютого 1992 року № 2137-ХІІ «Про державний герб України».

7. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 року № 8 «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів».

8. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

8.1. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.](#)

8.2. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів.](#)

ІІІ. Практичні завдання:

1. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

- а) ст. 338 та ст. 296 КК України;
- б) ст. 341 та ст. ст. 293, 296 КК України;
- в) ст. 342 та ст. 343 КК України;
- г) ст. 353 та ст. 190 КК України.

Список рекомендованої літератури до теми:

- 1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
- 2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
- 3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-ІІІ.
- 4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х.
- 5. Про державний гімн України : закон України від 6 березня 2003 року № 602-ІV.
- 6. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-ХІІ.
- 7. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : закон України від 22 червня 2000 року № 1835-ІІІ.
- 8. Про громадські об'єднання : закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI.
- 9. Про державний прапор України : Постанова Верховної Ради України від 28 січня 1992 року № 2067-ХІІ.
- 10. Про державний герб України : Постанова Верховної Ради України від 19 лютого 1992 року № 2137-ХІІ.

11. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 року № 8.

12. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за листопад 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів](#)).

13. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за I півріччя 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів](#)).

14. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

15. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

Семінарсько-практичне заняття № 10

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН ТА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1

I. Питання для обговорення:

1. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від вимагання (ст. 189 КК України).

2. Самоправство. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості кваліфікації та відмінність від самоуправства (ст. 186 КУпАП) та самовільного присвоєння владних повноважень або звання службової особи (ст. 353 КК України).

3. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від крадіжки (ст. 185 КК України), грабежу (ст. 186 КК України), розбою (ст. 187 КК України), вимагання (ст. 189 КК України), шахрайства (ст. 190 КК України) та привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України).

4. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

1.1. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів.](#)

1.2. [Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.](#)

1.3. [Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.](#)

III. Практичні завдання:

1. Марченко підробив посвідчення слідчого та постанову про проведення обшуку і разом із своїми знайомими Антонюком та Хоменком, які грали роль «понятих», прийшов на квартиру приватного бізнесмена Капітанця. У процесі «обшуку» було вилучено гроші готівкою – 40 тис. доларів США, 15 тис. грн., а також золоті речі (ланцюжки, браслети, персні, годинник). Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Кулаков без рішення виконкому сільради і технічної документації почав будівництво житлового будинку на своїй присадибній ділянці. 13 травня сільський голова усно попередив Кулакова про недопустимість будівництва, а 27 травня адмінкомісія при виконкомі сільради оштрафувала його та запропонувала припинити будівництво. Однак Кулаков продовжував спорудження будинку, про що у вересні того ж року було складено акт. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Герасим хотів заволодіти пістолетом. Знаючи, що працівникам поліції видається табельна зброя, він вирішив напасти на Михайла – працівника поліції і заволодіти пістолетом. З метою подолання можливого опору Михайла Герасим озброївся кинджалом. Вибравши безлюдне місце Герасим напав на Михайла, ударив кинджалом у спину. Коли поранений Михайло стікав кров'ю, він забрав пістолет та втік. Від отриманих травм Михайло помер на місці події. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Сіров, який втік із місць позбавлення волі, викрав у свого випадкового знайомого теку з документами, серед яких був паспорт останнього. Сіров самостійно вніс до паспорта відповідні зміни і пред'явив його для оформлення

спрощеного кредиту, але був викритий. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Олексенко під розписку позичив 200 тис. гривень підприємцю Карпову. В установлений термін Карпов гроші не повернув. Неодноразові нагадування повернути борг останній ігнорував, говорив, що ці гроші вклав у справу. Зневірившись у такий спосіб повернути свої гроші та бажаючи їх отримати, Олексенко попередив Карпова, що в разі не повернення йому 200 тис. гривень та окремо суми в якості морального відшкодування шкоди через три дні, він його вб'є. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X.
5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV.
6. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за жовтень 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів](#)).
7. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за вересень 2022 року ([Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян](#)).
8. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за листопад 2022 року ([Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів](#)).
9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
10. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

Семінарсько-практичне заняття № 11

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

I. Питання для обговорення:

1. Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Створення з метою протиправного використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

3. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України).

4. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від несанкціонованого втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж (ст. 361 КК України).

5. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення КК України 1960 року щодо регламентації кримінальної відповідальності за порушення порядку використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

2. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

2.1. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин \(комп'ютерів\), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.](#)

3.2. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електррозв'язку.

III. Практичні завдання:

1. Оператор ЕОМ Зінін, посварившись з менеджером фірми, вирішив звільнитися, при цьому «насоливши» фірмі. З метою помсти він напередодні свого звільнення встановив на комп'ютер пароль, відомий тільки йому, і заблокував його роботу. При включенні комп'ютера новим оператором, прийнятим на роботу, він зажадав ввести пароль, оператор розгубився, і при спробі примусити працювати систему, знищив інформацію. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Рибак, з метою безоплатного перегляду телепередач, здійснив приєднання телевізійного кабелю до телекомунікаційної мережі через розподільчу коробку, яка знаходилась на сходовій площадці біля його квартири. Після цього він користувався мережею ПП «Терра», отримавши можливість перегляду телепередач, чим спричинив підприємству матеріальну шкоду на суму 1 534 грн. Продовжуючи свої дії, Рибак здійснив ще одне приєднання до телекомунікаційної мережі ПП «Терра», внаслідок чого безпідставно користувався інформацією, чим спричинив підприємству матеріальну шкоду на суму 2 534 грн. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Керівник служби безпеки комерційного банку Терехов, використовуючи право доступу до захищеної комп'ютерної мережі банку, скопіював на носій інформації базу даних VIP-клієнтів банку, в якій містився перелік номерів їх кредитних карток. Згодом Терехов за винагороду передав скопійовану інформацію відомому йому раніше програмісту Коріну, який розповсюдив дану інформацію у системі Internet. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Здобувач технічного університету Ключко з цікавості подолав систему захисту комерційного еротичного web-сайту і розповсюдив інформацію про спосіб зламу системи захисту цього сайту в комп'ютерній мережі Internet. Там же він повідомив про зареєстрованих користувачів сайту і номери їх кредитних карт. Протягом декількох годин після скоєного сайт був підданий масовим атакам мережевих хуліганів різних країн, внаслідок чого припинив функціонування на декілька днів. Крім цього, в результаті нелегального використання кредитних карток була спричинена значна шкода їх власникам. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Винник працював державним виконавцем відділу ДВС Нетішинського міського управління юстиції. До нього звернувся працівник КБ «Приватбанк» Мазурик з проханням посприяти у стягненні з боржників кредитної заборгованості, заарештувавши їх рухоме та нерухоме майна. У протилежному

випадку Мазурик пообіцяв звернутися із скаргою на бездіяльність державного виконавця. У зв'язку із браком часу, Винник, не винісши постанови про опис та арешт майна боржників та не затвердивши у начальника ВДВС, маючи відповідний доступ, увійшов до електронних систем Державного реєстру обтяжень рухомого майна та Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна і заповнив поля електронних заяв про удаване накладення арешту на рухоме майно фізичних осіб – боржників. Заповнені електронні заяви він скріпив власним електронним підписом і направив до сервера ДП «Інформаційний центр», у результаті чого в автоматичному режимі було зареєстровано обтяження рухомого і нерухомого майна Іваницького, Філімонова та Патригури. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Карчевський М.В. Злочини в сфері використання комп'ютерної техніки : навчальний посібник. К.: Атіка, 2010. 168 с.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
3. Кримінальна відповідальність за несанкціоноване втручання в роботу ЕОМ / Ю. А. Бельський, П. А. Воробей, А. В. Савченко., О. Г. Колб : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 264 с.
4. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
5. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
6. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 року по 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин \(комп'ютерів\), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку](#)).
7. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за період за грудень 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин \(комп'ютерів\), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку](#)).
8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
9. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.
10. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI.
11. Про інформацію : закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII.

Семінарське заняття № 12

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАнням ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

I. Питання для обговорення:

1. Зловживання владою або службовим становищем. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 КК України).

2. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України).

3. Службове підроблення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК України).

4. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України).

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво».

2. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 року № 15 «Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень».

3. Проаналізуйте положення Постанови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 14 травня 2019 року у справі № 283/1399/15-к (щодо ознак службової особи як спеціального суб'єкта злочину, передбаченого ст. 366 КК України).

4. Проаналізуйте положення Постанови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 30 січня 2020 року у справі № 371/1486/15-к (щодо суб'єктивної сторони службового підроблення, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України).

1. Практичні завдання:

1. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

а) ст. 364 та ст. ст. 364-1, 365-2 КК України;

- б) ст. 365 та ст. 365 КК України;
- в) ст. 366 та ст. 366-2 КК України;
- г) ст. 368 та ст. ст. 368-3, 368-4, 369 КК України.

2. З Особливої частини КК України випишіть правопорушення, які належать до:

- а) корупційних кримінальних правопорушень;
- б) кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конвенція ООН проти корупції від 31 жовтня 2003 року (ратифікована законом України від 18 жовтня 2006 року).
2. Кримінальна Конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27 січня 1999 року (ратифікована законом України від 18 жовтня 2006 року).
3. Цивільна Конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 4 листопада 1999 року (ратифікована законом України від 16 березня 2005 року).
4. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб від 23 липня 1996 року.
5. Модельний кодекс Ради Європи поведінки для державних службовців від 11 травня 2000 року.
6. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
7. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
8. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
9. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII.
10. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 року № 3781-XII.
11. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII.
12. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 червня 2000 року № 1835-III.
13. Лист Міністерства юстиції України від 18 грудня 2009 року № 967-0-2-09-22 «Щодо надання роз'яснення термінів, які застосовуються у законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення»».
14. Лист Міністерства юстиції України від 18 жовтня 2013 року № 610-0-2-13/7.2 «Про тлумачення понять «службова особа» та «посадова особа», використовуваних у чинному законодавстві України».
15. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво».
16. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 року № 15 «Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень».
17. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду

від 14 травня 2019 року у справі № 283/1399/15-к (щодо ознак службової особи як спеціального суб'єкта злочину, передбаченого ст. 366 КК України).

18. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 30 січня 2020 року у справі № 371/1486/15-к (щодо суб'єктивної сторони службового підроблення, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України).

19. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 18 грудня 2019 року у справі № 588/1199/16-к (щодо кваліфікації діяння особи за ст. 368 КК України).

20. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

21. Максимович Р.Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України : монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. 304 с.

22. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

23. Осадчий В. І. Корупційні злочини : монографія. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2016. 81 с.

24. Савченко А.В., Кришевич О.В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг : науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / За заг. ред. В.І. Шакуна. К.: Алерта, 2012. 160 с.

25. Слуцька Т. І. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері службової діяльності : навч. посіб. Київ : КНТ, 2007. 168 с.

Семінарсько-практичне заняття № 13

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАнням ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

I. Питання для обговорення:

1. Незаконне збагачення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України).

2. Зловживання впливом. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України).

3. Провокація підкупу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Практичні завдання:

1. Завідувачка магазином «Спорттовари» Раїсова, отримавши заяву робітника Костянтина про звільнення з роботи, провела з ним розрахунок, а заяву в контору «Спорттовари» не передала і на протязі кількох місяців вказувала в табелях, що він працює. Одержані, як зарплату гроші Костянтина в сумі 12000 гривень видавала тим працівникам магазину, які через відсутність вантажників у магазині виконували вантажно-розвантажувальні роботи. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Майстер закрійного цеху взуттєвої фабрики Віктор часто сам проводив розкрій шкіри. Не маючи права виписувати наряди на своє ім'я, він записував виконану роботу в наряди робітників-розкрійників. Згодом вони передавали Віктору гроші за виконану ним роботу. Всього він отримав 15000 гривень. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Рядовий поліцейський Максименко виконував вказівку про поставлення на засідання органу в справах неповнолітніх 16-ти річного Назарука. Назарук опирався, намагався вирватися з рук поліцейського, а потім виламав дверцята автомашини й почав втікати. Максименко намагався догнати Назарука, потім дістав пістолет вигукнув «Стій буду стріляти!», але той не зупинявся. Тоді Максименко перший постріл здійснив у повітря а другим вбив Назарука. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. До члена МСЕК Валусєва звернувся Микитюк, який повинен був проходити обстеження у МСЕК на предмет встановлення інвалідності й попросив посприяти в тому, щоб йому була встановлена не III, а II група інвалідності, пообіцявши дати за це 500 доларів США. Валусєв сказав, що це питання він сам вирішити не може, потрібно поговорити з головою МСЕК Зенюком, якому теж потрібно «дати». Микитюк попросив провести необхідні переговори з Зенюком і передати для нього гроші, що Валусєв і виконав. Микитюку була встановлена II група інвалідності, оформлені необхідні документи, хоча показань для цього не було. Інші члени комісії про це не знали, а при проведенні експертизи виявили неухажливість. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Богданченко і Гнатюк були притягнуті до кримінальної відповідальності за хуліганство. Дружина Богданченка ввійшла в контакт з слідчим Макаруком, який за винагороду в розмірі 800 дол. США пообіцяв звільнити її чоловіка від кримінальної відповідальності. Про це дізналася дружина Гнатюка, яка попросила передати слідчому таку ж суму за звільнення від кримінальної відповідальності і її чоловіка. Дружина Богданченка погодилась і під час чергової зустрічі передала Макаруку 800 дол. США сказавши, що половина суми – за звільнення її чоловіка а половина – за звільнення Гнатюка. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

6. До водія таксі Іванченка звернувся помічник прокурора району Власенко з проханням допомогти викрити дорожньо-патрульного інспектора Артурова. З цією метою Іванченко навмисне грубо порушував Правила дорожнього руху – перевищував швидкість, проїхав перехрестя на дорожній сигнал світлофора на дільниці вулиці яку патрулював Артуров. Будучи затриманим Іванченко передав Артурову 5000 гривень за те, щоб останній не оформлював протоколу про ці порушення. Після отримання грошей Артуров був затриманий. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

7. Між ЗАТ «ПМК № 28» (директор Гичка) та ТОВ «Євро Альянс» (директор Мандзюк), укладено договір постачання, згідно якого ТОВ «Євро Альянс» взяло на себе зобов'язання поставити пісок. ТОВ «Євро Альянс» перераховано 96 000 гривень. Не зважаючи на отримані кошти, Мандзюк розпорядився поставити ЗАТ «ПМК № 28» тон піску вартістю 26 тис. грн., а решту піску не поставляти. Внаслідок недопоставки піску з боку ТОВ «Євро Альянс», виникла загроза невиконання ЗАТ «ПМК №28» робіт по захисту від руйнування берегу Дніпровського водосховища, що могло спричинити подальше руйнування його берегової лінії. ЗАТ «ПМК №28» було вимушено купити пісок за свої кошти. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

8. Проти начальника станції з боротьби із хворобами тварин Носова, було відкрито кримінальне провадження за підозрою у розкраданні коштів та зловживанні службовим становищем. Дізнавшись про це, він пішов до відділу поліції, зайшов до кабінету слідчого Піруса і, коли той вийшов, поклав до кишені його пальта 300 доларів США. Після цього він зайшов до кабінету оперуповноваженого Глушкова, якийсь час розмовляв з ним про свою справу, а потім підійшов до вішалки і поклав до кишені його куртки 200 доларів США. Носов намагався вийти з кабінету, але був затриманий Глушковим, який у присутності понятих склав акт про те, що трапилось. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-Ш.
4. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII.
5. Максимович Р.Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України : монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. 304 с.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

7. Осадчий В. І. Корупційні злочини : монографія. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2016. 81 с.

8. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

9. Савченко А.В., Кришевич О.В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг : науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / За заг. ред. В.І. Шакуна. К.: Алерта, 2012. 160 с.

10. Слущька Т. І. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері службової діяльності : навч. посіб. Київ : КНТ, 2007. 168 с.

Семінарське заняття № 14

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

I. Питання для обговорення:

1. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

3. Порушення права на захист. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

5. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

1.1. [Злочини проти правосуддя.](#)

1.2. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя.](#)

1.3. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя.](#)

1.4. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя.](#)

1.5. [Кримінальні правопорушення проти правосуддя.](#)

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.

2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.

3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI.

5. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 року № 3781-XII.

6. Зеленов Г. Кваліфікація злочинів проти правосуддя у сфері забезпечення гарантій професійної діяльності захисників або представників особи. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 193–198.

7. Злочини проти правосуддя : навч. посіб. ; за заг. ред. проф. В. В. Борисова, проф. В. І. Тютюгіна. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2011. 155 с.

8. Маляренко В. Окремі питання відповідальності свідків за дачу завідомо неправдивих показань: Коментар судової практики з кримінальних справ. *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 1996. № 6. С. 68–72.

9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

10. Палюх Л. Класифікація злочинів проти правосуддя. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 2. С. 176–181.

11. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

Семінарсько-практичне заняття № 15

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

I. Питання для обговорення:

1. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі (ст. 389 КК України) та ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі (ст. 390 КК України).

2. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

3. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі (ст. 390 КК України).

4. Приховування злочину. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Практичні завдання:

1. Слідчий прокуратури Квич, маючи на меті швидше закінчити слідство по кримінальній справі, підробив висновок судово-медичної експертизи,

підмінив протокол огляду місця події на фальсифікований, склав фіктивні протоколи допитів. В результаті цього до кримінальної відповідальності по обвинуваченню у вчиненні умисного вбивства були притягнуті Нагірний та Зінюк. Додатковим розслідуванням, проведеним Генеральним прокурором, була встановлена непричетність засуджених осіб до вчиненого злочину. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Полатайко, якого обвинувачували у вчиненні умисного вбивства, був доставлений до суду. Скориставшись сум'яттям, яке утворилося через одночасну доставку фігурантів одразу декількох судових процесів, він видав себе за підсудного, якого обвинувачували у вчиненні хуліганства. Вислухавши вирок, згідно якого йому було обрано умовне покарання, він залишив зал судових засідань і зник. Все з'ясувалось після того, як дійшла черга судового розгляду справи «справжнього» хулігана. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Суддя Нижегородцев одержав матеріали про факт дрібного хуліганства, вчиненого Пилатюком, з яким перебував у неприязних особистих стосунках. З почуття помсти він виніс постанову про притягнення Пилатюка до кримінальної відповідальності. Вироком суду Пилатюк за ч. 1 ст. 296 КК України був засуджений до арешту строком на три місяці. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
4. Зеленев Г. Кваліфікація злочинів проти правосуддя у сфері забезпечення гарантій професійної діяльності захисників або представників особи. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 193–198.
5. Злочини проти правосуддя : навч. посіб. ; за заг. ред. проф. В. В. Борисова, проф. В. І. Тютюгіна. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2011. 155 с.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
7. Палюх Л. Класифікація злочинів проти правосуддя. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 2. С. 176–181.
8. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

Семінарське заняття № 16

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

I. Питання для обговорення:

1. Непокора. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Невиконання наказу. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від непокори (ст. 402 КК України).

3. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглих. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

III. Практичні завдання:

1. Визначте тип співвідношення норм статей Особливої частини КК України:

а) ст. 402 та ст. 403 КК України;

б) ст. 404 та ст. 342 КК України;

в) ст. 406 та ст. ст. 121, 122, 125, 126 КК України.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.

2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.

3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.

4. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : закон України від 24 березня 1999 року № 551-XIV.

5. Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика : монографія / За заг. ред. Стратонова В. М., Стрельцова Є. Л. Херсон : Видавничий дім «Гельветика». 2015. 340 с.

6. Карпенко М. І. Військові злочини: питання теорії, законодавства і практики. Харків : Право, 2019. 458 с.

7. Карпенко М. І. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини) : навчально-методичний посібник. Харків : Право, 2016. 316 с.

8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

9. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

10. Харитонов С. О. Кримінальна відповідальність за військові злочини за кримінальним правом України : монографія. Харків: Право, 2018. 328 с.

Семінарсько-практичне заняття № 17

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

I. Питання для обговорення:

1. Самовільне залишення військової частини або місця служби. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Дезертирство. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від самовільного залишення військової частини або місця служби (ст. 407 КК України).

3. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від порушення правил безпеки руху та експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України).

II. Практичні завдання:

1. Гармаш та Черпаков, які проходили військову службу у Києві, вирішили зустріти Новий рік у Львові, де проживали знайомі дівчата. 30 грудня вони залишили військову частину, вийшли на трасу Київ-Львів, зупинили автомашину і запропонували водію відвезти їх до станції Тетерів. Водій відмовився. Вони виштовхали водія з машини, побили його й кинули до кювету, а самі сіли в машину, доїхали до Тетерева, залишили машину біля залізничної станції, взяли квитки до Львова й прибули туди 31 грудня. Зустріли Новий Рік і 3 січня повернулися до військової частини. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Перебуваючи у 5-денній відпустці, військовослужбовець Панасюк вирішив звільнитися з армії. З цією метою він завдав собі сокирою рубленої глибокої рани. Після 25 днів лікування Панасюк був визнаний медкомісією

непридатним до строкової служби і звільнений у запас. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Начальник військової частини Бачкур віддав своїм підлеглим наказ зайнятися незаконним полюванням з використанням автоматичної стрілецької зброї та службової автомашини. Підлеглі виїхали на полювання, вбили лося, вепра і козулю, більшу частину впольованого передали Бачкуру. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
4. Про військовий обов'язок і військову службу : закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII.
5. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) ([Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки](#)).
6. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ([Кваліфікація злочинів проти громадської безпеки](#)).
7. Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика : монографія / За заг. ред. Стратонова В. М., Стрельцова Є. Л. Херсон : Видавничий дім «Гельветика». 2015. 340 с.
8. Карпенко М. І. Військові злочини: питання теорії, законодавства і практики. Харків : Право, 2019. 458 с.
9. Карпенко М. І. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини) : навчально-методичний посібник. Харків : Право, 2016. 316 с.
10. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
11. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.
12. Харитонов С. О. Кримінальна відповідальність за військові злочини за кримінальним правом України : монографія. Харків: Право, 2018. 328 с.

Семінарське заняття № 18

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

I. Питання для обговорення:

1. Пропаганда війни. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

2. Порушення законів та звичаїв війни. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення, особливості його кваліфікації та відмінність від застосування зброї масового знищення (ст. 439 КК України).

3. Геноцид. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

4. Піратство. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

5. Найманство. Кримінально-правова характеристика складу правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1848 року.

2. Проаналізуйте положення Міжнародної конвенції про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 4 грудня 1989 року № 995_103.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року.

3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року.

4. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1848 року.

5. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 4 грудня 1989 року № 995_103.

6. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.

7. Кримінальний кодекс України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.

8. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.

9. Про національну безпеку України : закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII.

10. Важна К. Проблеми визначення поняття міжнародного злочину агресії у сучасному міжнародному праві. *Молодий вчений*. 2016. № 4. С. 30-34.

11. Касинюк І. Сучасні проблеми міжнародно-правового регулювання кримінальної відповідальності за злочин агресії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 38. Т. 2. С. 150-153.

12. Мохончук С.М. Злочини проти миру та безпеки людства: генезис, еволюція, сучасна регламентація у кримінальному праві та законі : монографія. Харків : Право, 2013. 457 с.

13. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

14. Пекар П. Пропаганда війни в законодавстві про кримінальну відповідальність пострадянських країн. *Наше право*. 2016. № 2. С. 125-131.

15. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

Семінарське заняття № 19

**ЕКСПРЕС-ОПИТУВАННЯ ПО ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАННЯХ
СЕМІНАРСЬКИХ, СЕМІНАРСЬКО-ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ № № 1-18.
МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2**